

Migrationen en fortsatt förlustaffär för Sverige

Dagens Industri den 18 december 2020

Fem år har gått sedan det som brukar benämnas som flyktingkrisen. Det ökade antalet utrikes födda och den pågående Covid-19 pandemin gör att behovet av åtgärder för att förbättra integrationen av utrikes födda är större nu än tidigare.

Den bristande integrationen av utrikes födda på arbetsmarknaden är väl dokumenterad och situationen har varit i stort sett oförändrad under de senaste årtiondena. En rad vetenskapliga studier har ägnats åt frågan om invandringens påverkan på Sveriges offentliga finanser, och resultaten är i hög grad samstämmiga. Varje år omfördelar den offentliga sektorn resurser från inrikes födda till utrikes födda, och den långa tid det tar för flyktinginvandrare och deras anhöriga att etablera sig på arbetsmarknaden gör att flyktinginvandringen innebär en kostnad för de offentliga finanserna även lång tid efter det att flyktingarna invandrat till Sverige.

”Den invandring som gör att vi klarar integrationen, det är den vi ska ha”, uttryckte sig Stefan Löfvén i SVT:s partiledardebatt i oktober. Några aspekter är speciellt värda att uppmärksamma när vi blickar mot framtiden. Enligt Migrationsverkets statistik beviljades cirka 25 000 respektive cirka 17 000 personer uppehållstillstånd av asylskäl åren 2018 och 2019. Detta är avsevärt färre än de 71 000 personer som beviljades uppehållstillstånd av asylskäl år 2016 men höga siffror historiskt sett, och fler än vad som årligen beviljades uppehållstillstånd av asylskäl vid 2010-talets början.

Gruppen utrikes födda från länder utanför Europa har vuxit avsevärt i storlek under senare år. Vid 2000-talets början var omkring 55 000 personer av Sveriges totala befolkning födda i länder i Afrika och omkring 220 000 födda i länder i Asien. Motsvarande antal år 2010 hade ökat till 115 000 respektive 410 000. År 2019 var drygt 230 000 personer av Sveriges totala befolkning födda i Afrika medan omkring 780 000 var födda i länder i Asien.

För människor födda i Afrika och Asien (i åldern 15 till 75 år) uppgick arbetslösheten år 2010 till 26 respektive 24 procent. År 2019 uppgick andelen arbetslösa i dessa grupper till nästan exakt samma nivåer (26 procent respektive 22 procent). Alltså i stort sett oförändrad andel arbetslösa i dessa grupper under en period då grupperna i det närmaste fördubblats i storlek. De senaste årtiondenas utveckling gör således att gruppen arbetslösa i Sverige i allt större utsträckning utgörs av personer som är födda i länder utanför Europa.

Under lång tid användes påståendet att ”initialt innebär invandring en nettokostnad för de offentliga finanserna, men på lång sikt leder invandringen till vinster” flitigt i debatten. Detta kan dock bara sägas vara sant om integrationen fungerar. Det är förvisso korrekt att den enskilde individen förbättrar sina möjligheter på arbetsmarknaden i takt med att vistelsetiden i Sverige ökar. Men med omfattande invandring och hög arbetslöshet i de grupper som växer i storlek är risken uppenbar att det som brukar benämnas ”lång sikt” aldrig infinner sig för samhället. Istället riskerar problemen att

förvärras på sikt eftersom nya människor hela tiden ska integreras och arbetslösheten i de växande grupperna i stort sett är oförändrad.

Utrikes födda från länder utanför Europa är överrepresenterade i arbetslöshet och speciellt besvärlig är situationen för människor med kort utbildning, bristande språkkunskaper och svaga kontaktnät. Den pågående pandemin har dessutom förvärrat situationen för grupper med svårigheter på arbetsmarknaden. En stor del av den framtida integrationsutmaningen ligger i att göra nyanlända med kort utbildning anställningsbara. Med det konstaterat bör diskussionen fokusera på vilka åtgärder som är mest effektiva för att förändra situationen.

Mats Hammarstedt